

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI D'AGRICULTURA, PESCA I ALIMENTACIÓ

2981 *Reial decret 84/2021, de 9 de febrer, pel qual s'estableixen les normes bàsiques per a l'aplicació de l'article 167 bis del Reglament (UE) núm. 1308/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, regulador de les normes de comercialització de l'oli d'oliva.*

L'article 167 bis del Reglament (UE) núm. 1308/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, pel qual es crea l'organització comuna de mercats dels productes agraris i pel qual es deroguen els reglaments (CEE) núm. 922/72, (CEE) núm. 234/79, (CE) núm. 1037/2001 i (CE) núm. 1234/2007, introduït pel Reglament (UE) 2020/2220 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 de desembre de 2020, pel qual s'estableixen determinades disposicions transitòries per a l'ajuda del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i del Fons Europeu Agrícola de Garantia (FEAGA) els anys 2021 i 2022, i pel qual es modifiquen els reglaments (UE) núm. 1305/2013, (UE) núm. 1306/2013 i (UE) núm. 1307/2013 respecte als seus recursos i a la seva aplicació els anys 2021 i 2022 i el Reglament (UE) núm. 1308/2013 respecte als recursos i la distribució de l'ajuda esmentada els anys 2021 i 2022, estableix que els estats membres poden establir en el sector oleícola normes de comercialització per regular l'oferta, a fi de millorar i estabilitzar el funcionament dels mercats oleícoles.

El sector de l'oli d'oliva és un dels sectors principals de la producció agroalimentària espanyola, amb una producció mitjana anual d'1,35 milions de tones, però amb campanyes rècord que han arribat a 1,8 milions de tones, com la recent 2018/2019. Es tracta, a més, d'un conreu present en gairebé totes les comunitats autònomes, amb un marcat caràcter social en algunes regions d'Espanya on exerceix un paper fonamental per a l'economia de les zones rurals.

La producció oleícola, malgrat els avenços tecnològics, és molt dependent de la climatologia, la qual cosa origina una alternança productiva marcada o contraanyada del conreu entre campanyes, que genera una gran volatilitat dels preus, amb una incidència clara en la viabilitat econòmica de les explotacions oleícoles i la supervivència de les regions productores. Aquesta variabilitat s'ha registrat amb una incidència especial en l'últim decenni i és previsible que es mantingui, o fins i tot s'aguditzí, ja que les estimacions dels efectes del canvi climàtic a Espanya apunten a una presència de fenòmens meteorològics extrems més gran en el futur.

Adicionalment, en els últims anys s'ha incrementat significativament la superfície de conreu d'oliverar, amb una forta presència de plantacions intensives la plena entrada en producció de les quals fa previsible l'augment dels nivells mitjans de producció, en un context de demanda mundial estable. Això ha motivat, a més, l'existència d'una dicotomia marcada entre l'oliverar intensiu i l'oliverar tradicional amb menys productivitat, però amb externalitats positives importants des del punt de vista social i mediambiental.

Per tot això, es tracta d'un sector agrari en què, per la seva idiosincràsia, hi ha un clar risc de desequilibri en el mercat nacional i, en particular, en les campanyes en què les disponibilitats s'incrementin significativament respecte de les campanyes anteriors.

Aquesta situació fa necessari regular els requisits i el contingut d'una norma nacional de comercialització per a l'oli d'oliva que, prèvia consulta a les comunitats autònomes i els representants del sector, s'ha d'activar quan la situació de mercat ho faci necessari, a fi d'afavorir-ne l'estabilitat. Aquesta actuació de reequilibri del mercat, proporcionada i adequada a les finalitats que es persegueixen, ja existeix en termes similars en altres sectors com el vitivinícola i permet anticipar-se a les tensions eventuais del mercat que es produeixin.

Per tant, és necessari que el sector de l'oli d'oliva pugui aplicar en situacions de risc clar de desequilibri de mercat les mesures que permetin regular l'oferta a fi de millorar i estabilitzar el funcionament dels mercats oleícoles i, en particular, la mesura de retirada temporal del producte i/o de destinació a un ús no alimentari.

Aquest Reial decret estableix el tipus de producte i els destinataris que poden ser objecte de la mesura esmentada, així com els aspectes bàsics d'una possible norma de comercialització per a la seva activació. Les circumstàncies de mercat per a la seva posada en marxa han d'estar basades en criteris tècnics objectius amb una efectivitat i una absència d'impactes negatius en la competència que estiguin contrastades. Tot això, amb el coneixement previ per part dels operadors i la seguretat jurídica i la transparència necessàries respecte al funcionament i l'activació dels mecanismes pertinents, així com la possible interacció amb altres instruments que preveu la normativa comunitària.

Així mateix, els últims esdeveniments en l'àmbit internacional, que han generat unes repercussions clares i incertesa sobre el mercat oleícola, fan necessari que es considerin les situacions de mercat excepcionals i imprevistes que puguin comportar un risc clar de desequilibri.

A fi d'aconseguir una resposta més ajustada a la situació de mercat de cada campanya, les comunitats autònomes han de comunicar les seves estimacions d'existències inicials i previsions de producció a escala provincial per a la campanya a una data determinada.

En tot cas, no s'han de menyscar altres possibles mesures de regulació que possibilitin complir els objectius perseguits en l'aplicació de l'article 167 bis i que puguin arribar a ser desplegades en el futur, com la regulació del rendiment d'extracció d'oli, la fixació d'un rendiment màxim d'oliva per hectàrea o la planificació de la producció mitjançant la collita primerenca, una mesura que transcendiria el caràcter conjuntural de reequilibri de mercat millorant la comercialització de l'oli d'oliva sobre la base de la seva qualitat i un potencial de mercat més gran. Les mesures esmentades es poden abordar, en una normativa successiva, prioritzades segons les necessitats de la situació sectorial.

En definitiva, amb aquest Reial decret es tracta d'aprovar la regulació d'una norma de comercialització que sigui cognoscible per al conjunt del sector i les administracions, garanteixi la seguretat jurídica i permeti una aplicació flexible de les mesures en funció dels requisits que s'hi fixen i de les característiques productives d'un sector essencial per al camp espanyol, amb l'ànim últim d'assegurar el valor afegit de l'oli, el millor repartiment de renda socialment i territorialment, i la sostenibilitat de les explotacions.

En l'elaboració d'aquest Reial decret s'han observat els principis de bona regulació que preveu l'article 129 de la Llei 39/2015 d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Els principis de necessitat i eficàcia, ja que la norma és l'instrument més indicat per als interessos que es persegueixen; el principi de proporcionalitat, ja que conté la regulació imprescindible per atendre les necessitats que es volen cobrir, i el principi de seguretat jurídica, ja que és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic nacional i de la Unió Europea. Fora d'això, la norma és coherent amb els principis d'eficiència, en tant que la norma assegura la màxima eficàcia dels seus postulats amb els mínims costos possibles inherents a la seva aplicació, i de transparència perquè s'ha garantit una àmplia participació en la seva elaboració i s'eviten càrregues administratives.

Durant la tramitació d'aquesta disposició s'han consultat les comunitats autònomes, així com les entitats representatives dels sectors afectats.

En virtut d'això, a proposta del ministre d'Agricultura, Pesca i Alimentació, amb l'aprovació prèvia de la ministra de Política Territorial i Funció Pública, d'acord amb el Consell d'Estat, i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 9 de febrer de 2021,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte i àmbit d'aplicació.*

Aquest Reial decret té per objecte establir, en el sector de l'oli d'oliva, les normes bàsiques per a l'aplicació de l'article 167 bis del Reglament (UE) núm. 1308/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, pel qual es crea una organització comuna de mercats dels productes agraris i pel qual es deroguen els reglaments (CEE) núm. 922/72, (CEE) núm. 234/79, (CE) núm. 1307/2001 i (CE) núm. 1234/2007, regulador de les normes de comercialització per millorar i estabilitzar el funcionament del mercat comú de l'oli d'oliva.

Aquesta norma és d'aplicació a tots els oleïcultors d'oliva destinada a oli d'oliva, i als operadors que elaborin, emmagatzemin o comercialitzin olis d'oliva i oli de pinyolada d'oliva a Espanya.

Article 2. *Definicions.*

1. Als efectes d'aquest Reial decret, són aplicables les definicions que preveu l'article 3 del Reglament (UE) núm. 1308/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013.

2. Així mateix, s'entén per:

a) Producte: oli d'oliva procedent de l'oliva de trull (*Olea europaea L.*), i oli de pinyolada d'oliva.

b) Trull: la indústria o instal·lació on s'obté l'oli d'oliva verge per mitjans mecànics o físics a partir de la molta de les olives, fruits sencers i crus d'*Olea europaea L.*

c) Altres tenidors amb instal·lacions: persones físiques o jurídiques que emmagatzemen els olis d'oliva, inclòs l'oli de pinyolada d'oliva.

d) Envasadora: la indústria o instal·lació on es duu a terme l'envasament dels olis d'oliva, inclòs l'oli de pinyolada d'oliva amb destinació a l'alimentació humana.

e) Refineria: la indústria o instal·lació on es duu a terme la refinació dels olis d'oliva, inclòs l'oli de pinyolada d'oliva amb destinació a l'alimentació humana.

f) Extractora de pinyolada: la indústria o instal·lació destinada a l'activitat d'obtenció o extracció, per procediments físics o químics, dels olis de pinyolada d'oliva crus a partir de pinyolades grasses. S'hi inclouen les instal·lacions que només duen a terme l'activitat d'assecatge de pinyolada grassa humida procedent de la molta d'olives crues i senceres.

Article 3. *Establiment i requisits de la norma de comercialització.*

1. Mitjançant una ordre del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, quan les condicions de mercat ho justifiquin, i una vegada consultades les comunitats autònomes i les organitzacions representatives del sector d'àmbit nacional, es poden establir normes de comercialització que tinguin per objectiu regular l'oferta per millorar l'estabilitat i el funcionament del mercat del sector de l'oli d'oliva per a una campanya de comercialització determinada.

2. La norma de comercialització ha de disposar la retirada de producte fins a la campanya següent i/o la destinació a un ús no alimentari, i ha d'especificar el tipus de producte afectat.

3. La seva aplicació s'ha de justificar i documentar adequadament, tant en la necessitat de la seva execució com en la proporcionalitat de la seva adopció sobre la base de la situació de mercat, mitjançant un diagnòstic de la situació de mercat present i de la seva previsió al llarg de la campanya, així com dels efectes que s'esperen aconseguir amb la mesura. Igualment, la mesura està subjecta a una avaluació i un seguiment dels efectes aconseguits.

En concret, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació ha d'analitzar les estimacions d'existències inicials i previsions de producció per a la campanya objecte d'aplicació de les normes de comercialització, a partir de la informació disponible en el sistema d'informació

dels mercats oleícoles (SIMO) i les comunicacions efectuades per les comunitats autònomes per considerar la pertinència de la seva aplicació en una campanya determinada. Així mateix, s'han de considerar les situacions de mercat excepcionals i imprevistes que puguin comportar un risc clar de desequilibri de mercat.

El Ministeri esmentat pot presentar una proposta de norma de comercialització davant de les comunitats autònomes i les organitzacions representatives del sector d'àmbit nacional i, una vegada rebudes les al·legacions sobre això dels organismes involucrats, pot aprovar l'ordre ministerial que contingui la norma de comercialització per a una campanya determinada, a tot tardar el 31 d'octubre, amb la tramitació oportuna prèvia, que ha de contenir el dictamen preceptiu del Consell d'Estat.

4. La norma de comercialització s'ha d'ajustar proporcionalment a l'objectiu perseguit i ha de respectar els límits que estableixen les lletres a), b) i c) de l'apartat 1 de l'article 167 bis del Reglament (UE) núm. 1308/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, i s'ha de publicar al «Butlletí Oficial de l'Estat».

Article 4. *Contingut de la norma de comercialització.*

La norma de comercialització ha de contenir els elements següents sobre la base del que estableix l'apartat 3 de l'article 3:

- a) Objectiu.
- b) Campanya de comercialització a què s'ha d'aplicar.
- c) Regió o regions de producció on s'ha d'aplicar, en funció dels criteris que preveu l'article 3.3.
- d) Quantitat de producte afectat per la norma.
- e) Producte/s i/o categories de producte/s a què s'ha d'aplicar la norma.
- f) Les instal·lacions i els operadors elegibles i, si s'escau, excepcions.
- g) Obligacions de les instal·lacions i els operadors i, si s'escau, excepcions.
- h) Obligacions d'altres operadors del sector i, si s'escau, excepcions.
- i) Data d'entrada en vigor de les mesures de regulació de mercat.
- j) Controls específics a determinar en funció de l'objectiu i la finalitat.
- k) Mecanismes d'avaluació i seguiment dels efectes pretenduts.

Article 5. *Comunicació de les estimacions de producció.*

A fi d'analitzar la situació de mercat de cada campanya, les comunitats autònomes han de comunicar al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació les estimacions d'existències inicials i les previsions de producció per a cada campanya, a tot tardar el 30 de setembre.

Durant el transcurs de la campanya, les comunitats autònomes poden comunicar al Ministeri un canvi d'estimacions d'existències inicials i de previsions de producció d'acord amb les condicions agroclimatològiques d'aquesta campanya.

Article 6. *Controls.*

1. Correspon als òrgans competents de les comunitats autònomes dur a terme els controls oficials per comprovar el compliment de les normes de comercialització que es despleguin.

2. El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació ha d'elaborar, en coordinació amb les comunitats autònomes, un pla de control de la norma de comercialització.

Article 7. *Infraccions i sancions.*

En cas d'incompliment de la norma de comercialització, les persones físiques o jurídiques responsables d'aquestes instal·lacions han de ser objecte de sancions establertes segons la normativa pròpia de cada comunitat autònoma o, si s'escau, la normativa nacional aplicable.

Així mateix, és aplicable el Reial decret 1945/1983, de 22 de juny, pel qual es regulen les infraccions i sancions en matèria de defensa del consumidor i de la producció agroalimentària.

Article 8. *Deure de comunicació a la Comissió Europea.*

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació ha de comunicar a la Comissió Europea el contingut de la norma de comercialització de conformitat amb l'apartat 3 de l'article 167 bis del Reglament (UE) núm. 1308/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013.

Disposició addicional única. *Contenció de la despesa.*

Les mesures que inclou aquest Reial decret s'han d'atendre amb les dotacions pressupostàries existents, i no podran comportar cap increment de dotacions, ni de retribucions, ni d'altres despeses de personal.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.13a de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'1 de juliol de 2021.

Fet a Madrid, el 9 de febrer de 2021.

FELIPE R.

El ministre d'Agricultura, Pesca i Alimentació,
LUIS PLANAS PUCHADES